

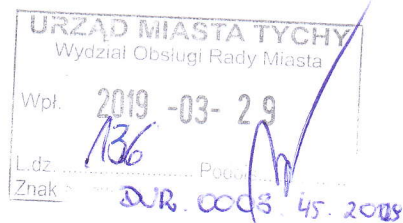

MUZEUM MIEJSKIE W TYCHACH

43-100 Tychy, pl. Wolności 1, tel. +48 32 327 18 20-22
promocja@muzeum.tychy.pl, www.muzeum.tychy.pl

Tychy, dn. 28 marca 2019 r.

D-070-11-/19

Szanowna Pani

Barbara Konieczna

Przewodnicząca Rady Miasta w Tychach

Dotyczy interpelacji z dnia 18 marca 2019 r. w sprawie siedziby Muzeum Śląskiego Września 1939 r. w Tychach

Szanowna Pani Przewodnicząca,

odpowiadając na argumenty podniesione przez grupę Radnych warto uwzględnić kontekst działania instytucji muzealnych w Polsce. Kluczowe są zwłaszcza kwestie dotyczące:

- (1) liczby eksponatów faktycznie udostępnianych zwiedzającym na wystawach w relacji do skali kolekcji, która została zgromadzona przez dane muzeum,
- (2) możliwości finansowania muzeów prywatnych z niezależnych źródeł,
- (3) aspektów programowych funkcjonowania instytucji kultury, które przynajmniej w części są współfinansowane ze środków miejskich.

(1)

Na poziomie praktyki w polskim muzealnictwie relacja pomiędzy liczbą eksponatów udostępnianych zwiedzającym tj. prezentowanych w przestrzeni tzw. wystaw stałych a kolekcją, przez co rozumie się ogół zgromadzonych muzealiów, co do zasady, wynosi 1-3%. Oznacza to, że za sprawą wystaw stałych zwiedzający najczęściej posiadają dostęp do nie więcej niż 3% kolekcji, którą zgromadziło dane muzeum.

Przytoczone statystyki mają ogólny charakter, szczegółowe badania w tej dziedzinie są dopiero prowadzone przez jednostki nadzorujące polski system muzealny. Warto jednak podkreślić, że w Województwie Śląskim praktyka potwierdza wskazaną wartość statystyczną. W przypadku takich instytucji – rozpoznawalnych przecież i posiadających wieloletnią tradycję – jak Muzeum Śląskie w

Katowicach czy Muzeum Górnośląskie w Bytomiu referowany współczynnik nie przekracza pułapu 2%. Odpowiednio niższy jest on z kolei w muzeach rangi narodowej, zwłaszcza np. Muzeum Narodowym w Warszawie.

Przedstawiony stan rzeczy bezpośrednio wynika z Ustawy o muzeach, która nakłada na instytucje obowiązek gromadzenia muzealiów. Należy podkreślić, że gromadzenie zbiorów ustawodawca podał na pierwszym miejscu listy, za pomocą której określił zadania muzeów. Kolekcjonowanie rozumiane jest przy tym jako działanie zdecydowanie wykraczające poza aktywność ekspozycyjną. Obejmuje ono m.in. systematyczny rozwój kolekcji, działania naukowe dotyczące muzealiów, ustalenie proveniencji, prace konserwatorskie i warunki przechowania. Działalność ekspozycyjna w żadnym razie nie może być zatem rozumiana jako sposób na wyczerpanie ogółu obowiązków muzeów w stosunku do gromadzonych muzealiów.

Doświadczenie Muzeum Miejskiego w Tychach potwierdza przytoczone powyżej informacje. W czasie prac nad Tyską Galerią Sportu pozyskano znaczną liczbę eksponatów obrazujących historię sportu. Tylko część z nich została finalnie zaprezentowana na wystawie, wszystkie natomiast zachowano, tworząc kolekcję. Zdecydowały o tym zarówno, ograniczona powierzchnia ekspozycyjna wystawy, konieczność zapewnienia przestrzeni dla działań edukacyjnych, jak i względy programowe – potrzeba zaprezentowania historii w sposób atrakcyjny i przystępny dla odbiorców. To właśnie zaproponowanie linii programowej – a więc tego wszystkiego, co zwiedzający powinni zrozumieć i zapamiętać na temat tyskiego sportu – stanowiło zasadniczy element pracy Muzeum Miejskiego. Koncepcja wystawy została również zweryfikowana w toku konsultacji z kluczowymi miejskimi podmiotami społecznymi, gwarantując konsensus dotyczący treści i formy przekazu.

(2)

Muzeum Śląskiego Września 1939 r. powstało jako inicjatywa prywatna. Utrzymanie prywatnego profilu jednostki wydaje się szczególnie istotne. Decydują o tym zarówno względy formalne (inny rygor nadzoru nad placówką ze strony instytucji publicznych), finansowe (możliwość ubiegania się o fundusze grantowe), jak i społeczne, które gwarantują autentyczność inicjatywy i jej bezpośredni, ścisły związek z mieszkańcami miasta, w tym grupami bezpośrednich odbiorców tego Muzeum.

Funkcjonujące w Polsce muzea prywatne najczęściej pozyskują środki niezbędne do utrzymania z grantów publicznych lub konkursów organizowanych przez organizacje wspierające rozwój kultury. Podstawowym kryterium decydującym o możliwości występowania o granty publiczne pozostaje uzgodnienie statutu danego muzeum prywatnego z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Co istotne, Muzeum Śląskiego Września 1939 r. posiada statut uzgodniony z MKiDN.

(3)

Aktualne trendy w polskim i europejskim muzealnictwie zakładają poświęcenie maksymalnej możliwej uwagi kwestiom programowym. Oznacza to potrzebę zaprezentowania historii na

wystawach w taki sposób, aby autentycznie przybliżyła ona do zrozumienia przeszłości oraz utrwałała wizerunek miasta lub regionu, w którym funkcjonuje dane muzeum.

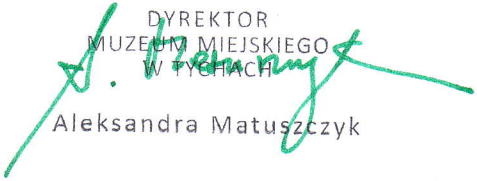
Polskie doświadczenia dowodzą, że sukces takich instytucji jak Muzeum Powstania Warszawskiego w Warszawie, Fabryka Schindlera w Krakowie czy Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku polega przede wszystkim na zaoferowaniu interesującego programu kulturalno-edukacyjnego. O społecznym uznaniu przytoczonych instytucji nie zdecydowały przecież posiadane przez nie eksponaty, lecz przyjęta linia programowa oraz narracja wystaw, wyjaśniająca minione wydarzenia w atrakcyjny i zrozumiały sposób.

*

Wskazane powyżej informacje nie mają na celu zdyskredytowania postulatu poruszonego przez grupę Radnych Miasta Tychy w interpelacji z 18 marca 2019 r. Muzeum Śląskiego Września 1939 r. stanowi ciekawą inicjatywę. Z pewnością ma ona szansę urozmaicić mapę muzealnictwa w regionie. Wydaje się jednak, że argument wskazany w przedmiotowym piśmie należy uznać za nie wyczerpujący ogółu kwestii, które powinny podlegać analizie przy podejmowaniu podobnej decyzji.

Ocena faktycznego potencjału zgromadzonej kolekcji możliwa jest dopiero po zapoznaniu się z celami, które za sprawą ekspozycji zamierza realizować Muzeum Śląskiego Września 1939 r. W piśmie z 18 marca 2019 r. nie zostały one jednak wskazane. Niemożliwe jest zatem np. odniesienie programowych i edukacyjnych funkcji Muzeum Śląskiego Września 1939 r. do celów przyjętych przez Miasto na choćby poziomie *Strategii Rozwoju Miasta Tychy 2020+* oraz w dokumencie *Strategia rozwoju kultury w mieście – Tychy 2020+*.

Wydaje się, że podobnie jak ma to miejsce w przypadku każdej innej organizacji działającej na polu kultury w Tychach, która ubiega się o fundusze miejskie, również Muzeum Śląskiego Września 1939 r. może zostać przez Radnych poproszone o przedstawienie programu działań, statutowych założeń, informacji o zakładanych grupach odbiorców oraz wskazanie sposobów, w jaki organizator planuje realizację celów zakładanych na poziomie miejskich strategii rozwoju i kultury.

DYREKTOR
MUZEUM MIEJSKIEGO
W TYCHACH

Aleksandra Matuszczyk

Otrzymują:

- 1 x adresat
- 1 x Sekretarz Miasta Tychy Aneta Luboń-Stysiak